

ESKİYAPAR 2015 KAZISI RAPORU

Eskiyapar'da 2015 yılı çalışmaları A, B, C, D ve E alanlarında gerçekleştirilmektedir. Bu yılın kazısı, Ankara Üniversitesi, Arkeoloji Bölümü stajyer öğrencilerinin yanında İzmir 9 Eylül, Çorum Hitit Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi'nin ilgili birimlerinden öğrenciler ile Ankara Üniversitesi, Muğla Üniversitesi ve Hitit Üniversitesi'nden gelen arkeologların katılımlarıyla sürdürülmüştür. Ağırlıklı olarak Eskiyapar Köyü'nden kısmen Alaca İlçesinden temin edilen işçiler de kazıda yer almıştır.

2015 yılı çalışmalarına geçen yıl kazı alanlarının korunması için yerleştirilen jeotekstillerin kaldırılması ile başlanmıştır. Temizlik, koruma ve çevre düzenlemesi 2015 çalışmalarının ağırlığını oluşturmaktadır. Öncelikle birinci dönem kazıları (Ankara Anadolu Medeniyetleri Müzesi) sırasında ortaya çıkarılan ve üçüncü dönem kazı ekibi tarafından "E" olarak adlandırılan alanda temizlik ve yenileme çalışmaları başlatılmıştır. Bu alanda geçen yıl sürdürülen çalışmalar sırasında düzenlenen ve Eski Çağı mimarisini sergileyen duvarlar yeniden elden geçirilmiştir. "E" alanındaki tüm Eski Hitit Çağı duvarları elden geçirilmiş ve sergilenebilir hale getirilmiştir. Ayrıca bu alanın batı kesiminde kalan höyük kesiti kademeli bir şekilde düzenlenerek daha düzgün bir görünüme kavuşturulmuştur. "E" alanının en batısında 2X5 metrelik bir küçük sondaj gerçekleştirilerek taban suyunun bu noktada yükselmediği belirlenmiştir. Bu alanda her yıl gerçekleştirdiğimiz sondajlarla taban suyunun duvar temellerine yakınlığı takip edilmektedir.

2015 kazısı geçen yıl "B" olarak tanımlanan alanda yoğunlaştırılmıştır. "A" açmasının doğuya doğru bir uzantısı olan bu kesim yaklaşık 13 X 15 m. lik bir alan kaplıyordu. 2015 yılında bu kesimden yine doğuya doğru bölmeli bir genişleme yapılarak eski kazı alanlarına kademeli bir şekilde ulaşılması planlanmıştır. Ara kesit bölmeli bu açmalar B1, B2, B3, B4, B5 ve B6 olarak adlandırılmıştır. B2 ve B4'te yaklaşık 3 metre derinliğe inilerek daha batıdaki Eski Hitit yapılarının devamının tespit edilmesi amaçlanmıştır. İlk sonuçlardan söz konusu alanda Orta Hitit tabakasının bulunmadığı dolayısıyla Orta Hitit'in höyüğün batısına doğru yoğunlaştığı anlaşılmıştır. Açmalarda derinleşilirken Demir Çağı'na ait iki seviye geçilmiştir. Yaklaşık 3 metrelik derinlikten itibaren Eski Tunç Çağı ve Eski Hitit

Çağı'na ait çanak çömlek parçaları ortaya çıkmaya başlamıştır. Özellikle B2'de söz konusu seviyede Eski Tunç Çağı'na ait seramik örnekleri dönemin son safhasına aittir. B4'te ise yoğunluk Eski Hitit Çağı'na aittir. İki açmada devam eden derinleşme sonucunda duvar izleri belirginleşmeye başlamıştır. Önümüzdeki yıl bu açmaların tamamı birleştirilerek höyüğün KD sektörünün doğuya doğru açılımı gerçekleştirilecektir. Böylece Eski Hitit ve Eski Tunç Çağı tabakalarına geniş ölçekte ulaşılabilmesi sağlanacaktır.

Bunlardan en üstteki Demir Çağı seviyesine ait duvar kalıntıları B1 ve B3 açmalarında yerinde korunmuştur. Yaklaşık 20 X 11 m. ölçülerindeki bu açma grubu ile 2016 yılında birinci dönem kazı alanlarına bağlantı sağlanması ve mevcut mimari kalıntıların bir bütünlük arz etmesi hedeflenmiştir. Böylece 2010 yılından itibaren devam eden KD sektördeki çalışmalar, bu kesimdeki kronolojik ve stratigrafik oluşumun kalıcı bir hale gelerek, en iyi şekilde belgelenmesini sağlayacaktır.

2015 yılında kazıların devam ettiği bir başka alan "D" de bir Bizans/Osmanlı yapı kompleksinin ortaya çıkarılmasına devam edilmiştir. Prof.Dr.İbrahim Tunç Sipahi'nin başkanlığı altında Sanat Tarihi uzmanı Yrd.Doç.Dr.Muhammet Görür'ün açma sorumluluğunda yürütülen çalışmalarda söz konusu kompleksin güneye doğru genişlediği tespit edilmiştir. Bu kompleksin bir çevirme duvarının bir parçası olduğu ve burada Bizans Çağı'nda korumalı bir bina grubunun bulunduğu aynı bina veya binaların Osmanlı Çağı'nda da kullanıldığı anlaşılmıştır. Höyüğün en yüksek noktası olan 960 m. kottaki bu kompleksin çevresindeki kaldırılan modern köy evlerine ait temellerden bazıları mimarinin günümüze kadar kesintisiz devamlılığının sergilenebilmesi için korunmuştur.

2015 yılının bir diğer çalışma alanı KD sektörünün batı sınırındaki "C" alanıdır. Burada geçen yıllardan beri devam eden kontrollü sondaj çalışmaları Eski Tunç'tan Orta Hitit'e kesintisiz devam eden bir kesit vermiştir. Eski Tunç Çağı'nın son safhasının ve Assur Ticaret Kolonileri Çağı'nın çağdaşı yangınların izlenebildiği bu küçük açmada kazıya devam edilmiştir. Eski Tunç III'e ait bir yapının tabanı altında kurban edildiği anlaşılan bir boğaya ve keçiye ait tam iskeletler belirlenmiştir. Bu iskeletlerin üzerindeki ayrıntılı çalışma Antropolog üyemiz Çelebi Abunozoğlu tarafından gerçekleştirilmiştir. Kurban edilen boğanın

başının itinalı bir şekilde bacakları arasına yerleştirildiği tespit edilmiş, iskeletlerin çevresinde döneme ait seramiklerin parçaları ve in situ ağırşaklar bulunmuştur. Uzmanı tarafından kaldırılan kemiklerin altında bir başka boğa iskeleti daha tespit edilmiş o da kaldırılarak kazıya devam edilmiştir Devam eden kazıda Eski Tunç Çağı II' safhaya ait seviyenin in situ eserleriyle belirlenebilmesi amaçlanmaktadır.

2015 çalışmalarına çevre düzenlemesi, kazı alanlarının yenilenmesi, temizlik ağırlıklı olarak devam edilmiş olup kazılar da çevre düzenlemesinin bir parçası olarak sürdürülmektedir. Ayrıca yayın ve bilimsel bildiri çalışmalarına da devam edilmektedir. 2015 kazısı, daha önce kamulaştırılmış alanda; kazı başkanlığı tarafından KD sektörü olarak tanımlanan kesimde sürdürülmektedir. Önümüzdeki yıllardaki çalışma programının da aynı alan içinde gerçekleşmesi planlanmaktadır. Ancak kamulaştırılması henüz gerçekleşmeyen KB sektörünün arkeolojik yönden daha zengin olduğu ve özellikle Eski Tunç Çağı safhaları için değerli bilimsel sonuçlar sağlayacağı "C" açması çalışmalarından anlaşılmıştır.

Prof.Dr.İbrahim Tunç SİPAHİ

